

Antoni Smoliński

Magnuszew Mały, st. 4, gm. Szelków,
woj. ostrołęckie, AZP 45-68/15

Informator Archeologiczny : badania 30, 174-175

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

LUBOCHNIA, st. 23,
gm. Gniezno,
woj. poznańskie,
AZP 50-35/184

- osada z późnego okresu wpływów rzymskich (fazy C₁-C₂)

Ratownicze przedinvestycyjne badania wykopaliskowe, przeprowadzone na przełomie lipca i sierpnia przez mgr mgr Czesława Strzyżewskiego i Justynę Mizerkę (Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie). Finansowane przez Urząd Gminy w Gnieźnie. Drugi sezon badań. Założono 7 wykopów o łącznej powierzchni 68 m².

W wykopach wodociągowych na terenie osiedla, gdzie dwa lata wcześniej stwierdzono istnienie osadnictwa pradziejowego w dwóch zespołach: osada z późnego okresu wpływów rzymskich (st. 23) i osada z wczesnego okresu wpływów rzymskich (st. 12-13), rozpoznano liczne obiekty archeologiczne, które potwierdziły istnienie intensywnego osadnictwa w rejonie wschodniej części obszaru między krawędzią doliny Jeziora Wierzbiczańskiego a drogą prowadzącą z Lubochni do Wierzbicz w III-IV w. W sezonie 1996 odkryto 7 obiektów, w tym pozostałości czterech budynków mieszkalnych, 2 paleniska i jamę spaleniskową. Budowle naziemne miały kształt czworokątny o wymiarach od 5,96 x 2,04 do 3,40 x 3,40 m i były nieznacznie wgłębione w grunt. We wszystkich wewnątrz odsłonięto jamy po słupach: w obiekcie 1 – dwie, w obiekcie 2 – czternaście, w obiekcie 3 – cztery, w obiekcie 6 – pięć. Paleniska o wymiarach 1,80 x 2,30 i 1,24 x 0,90 miały kształt nieregularnie czworokątny i były częściowo zniszczone przez głęboką orkę. Jama spaleniskowa miała kształt owalny i wymiary 1,5 x 0,77 m (zwarta spalenizna). W części wschodniej stanowiska stwierdzono obecność zwartej warstwy kulturowej, rozciągającej się na wschód (w wykopach wodociągowych wzdłuż drogi widoczne są ślady po zniszczonych obiektach). W obiektach znaleziono głównie ceramikę – 803 fragmenty naczyń, w tym 6 toczonych i 3 obtaczanych. Wyróżniono wśród nich ceramikę „grubej roboty”, o niedokładnie wygładzonych lub chropowaconych powierzchniach, reprezentowaną przez naczynia garnkowate, czasem dużych rozmiarów, oraz ceramikę o powierzchniach wygładzanych, niekiedy barwy czarnej lub brunatnożółtej. Przeważnie były to naczynia baniaste, średniej wielkości – przede wszystkim czarki, misy, naczynia wazowate, zdobione niekiedy ornamentem dołków paznokciowych, ukośnych, głębokich nacięć, linii falistych i zygzakowatych, a w jednym wypadku ornamentem stempelkowym. Prócz tego wystąpiły 2 fragmenty tzw. ceramiki sitowej, fragment czarki na stópce i naczynko miniaturowe. Zebrano ponadto 20 bryłek polepy, kości zwierzęce i zwęglone drewno. W obiekcie 1 znaleziono osetkę kamienną i denar srebrny Hadriana, zaś w obiekcie 3 – haczyk i fragment noża żelaznego.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie.

Teren powinien być objęty nadzorem archeologicznym podczas dalszych prac budowlanych.

Łąkocin, st. I,
gm. Inowrocław, woj. bydgoskie

patrz: środkowa i późna epoka brązu

Łukowisko, st. V,
gm. Międzyrzec Podlaski,
woj. białkopodlaskie

patrz: wczesne średniowiecze

ŁYSOKANIE, st. 4,
gm. Klaj,
woj. krakowskie,
AZP 104-59/78

- ślady osadnictwa kultury przeworskiej (okres wpływów rzymskich)
- ślady osadnictwa wczesnośredniowiecznego i późnośredniowiecznego

Sondażowe badania wykopaliskowe w związku z budową autostrady A4, przeprowadzone przez Krakowski Zespół do Badań Autostrad. Finansowane przez Agencję Budowy i Eksploatacji Autostrad. Założono wykopy sondażowe o powierzchni 170 m².

MAGNUSZEW MAŁY, st. 4,
gm. Szeków,
woj. ostrołęckie,
AZP 45-68/15

- cmentarzysko kultury przeworskiej (młodszy okres przedrzymski – starszy okres wpływów rzymskich, faza B₂)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w czerwcu przez mgr. Antoniego Smolińskiego (PHU „ANWIT” Warszawa). Finansowane przez PSOZ. Drugi sezon badań. Stanowisko zostało odkryte w październiku 1986 r. w trakcie badań powierzchniowych AZP. W roku 1995 rozpoczęto ratownicze badania wykopaliskowe, które kontynuowano w sezonie 1996 na powierzchni około 2 arów.

Celem badań było wyeksplorowanie pozostałej części piaszczystego, nie zalesionego wyniesienia, oraz rozpoznanie zasięgu stanowiska w kierunku zachodnim. Podjęto też próbę jego rozpoznania w kierunku południowo-zachodnim. Odkrytych zostało 10 obiektów, z czego 4 należą do cmentarzyska kultury przeworskiej z młodszego okresu przedrzymskiego. Dwie jamy były klasycznymi grobami jamowymi, wypełnionymi kośćmi ludzkimi, których ułożenie wskazuje, iż musiały być zawinięte w woreczek i włożone w niewielki dołek (charakterystyczna cecha obrządku pogrzebowego stosowanego na badanym cmentarzysku). Pozostałe 6 obiektów to groby przeworskie z fazy B₂ okresu wpływów rzymskich. Jeden z nich (obiekt 76) był grobem popielnicowym, dwa (74 i 75) były pochówkami jamowymi, w których przepalone szczątki zostały wybrane ze stosu kremacyjnego i zakopane we wcześniej wykonane większe jamy, do których włożono uprzednio wyposażenie (żelazne militaria w grobie 75). Inwentarz grobu nr 75 składał się z umby z tępym kolcem o wysokim kołnierzu i stożkowatej pokrywie, długiego grotu włóczni (33,5 cm długości), krótkiego grotu (15 cm długości), imacza tarczy i nożyka sierpikowatego. Przedmioty te znaleziono w dolnej partii wypełnika, pod workowatą jamą z przepalonymi kośćmi. Obiekt 76 miał kształt wydłużonego, nieregularnego owalu o wymiarach 2 x 1 m. W północno-wschodnim narożniku wkopana była mocno zniszczona urna z przepalonymi kośćmi ludzkimi. W popielnicy znaleziono jednocześnie, ornamentowany grzebień rogowy, datowany również na fazę B₂.

W czasie 2 sezonów badawczych rozpoznano teren, na którym chowano zmarłych w okresie przedrzymskim, określono zasięg tej fazy w kierunku wschód-zachód oraz odkryto groby z fazy B₂ okresu wpływów rzymskich. Brak było zabytków z fazy B₁ – można sądzić, że choć w czasie badań nie natrafiono na obiekty wykonane w tym czasie, cmentarzysko użytkowane było w sposób ciągły.

Materiały przechowywane są w Muzeum Okręgowym w Ostrołęce, dokumentacja w PSOZ w Ostrołęce.

Badania będą kontynuowane.

MALANOWO, st. II,
gm. Brochów,
woj. warszawskie,
AZP 55-59/22

- ślady osadnictwa kultury ceramiki promienistej (neolit)
- ślady osadnictwa kultury lużyckiej (okres halszacki)
- osada kultury przeworskiej (młodszy okres przedrzymski – starszy okres wpływów rzymskich, fazy A₂-B₁)
- osada kultury przeworskiej (młodszy okres wpływów rzymskich, faza C)
- osada wczesnośredniowieczna (XII/XIII w.)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 15 lipca do 10 września przez mgr. Marka Czarneckiego (Archaeology and Art Warszawa). Finansowane przez PSOZ. Drugi sezon badań.

Badania prowadzono w centralnej i południowej części stanowiska, przeznaczonej pod zwirownię. Przebadano powierzchnię 14,5 ara.

Pod piaszczysto-glinistym humusem (ok. 22/34 cm, na znacznym obszarze zgniecionym w czasie prac wydobywczych) zalegała zróżnicowana warstwa kulturowa, intensywnie ciemnoszara, szara, brunatnoszara i brązowoszara, której towarzyszyły rozległe platy polepy. Zmiana barwy i nasycenia uzależniona była wyłącznie od wypełniak obiektów z późnego okresu wpływów rzymskich, które stanowią około 85% wszystkich dotychczas odkrytych i które zniszczyły ślady starszego osadnictwa. Warstwa wczesnośredniowieczna także nie była widoczna (poza obiektami materiały wystąpiły tylko w humusie). Miąższość warstwy narasta ku południowi – ku rzece (do 37 cm). Calec był zwarty, gliniasty i piaszczysto gliniasty. W 30 wykopach odsłonięto 257 obiektów: nieregularną w planie budowlę naziemną (około 8 x 6 m) ze skupiskiem jam i ziemianek, którym towarzyszyły rozległe warstwy polepy (długości do 4,5 m, grubości około 8–12 cm), kolistą budowlę słupową (średnicy około 6,5 m), 3 płytko posadowione chaty o zarysach zbliżonych do prostokątnych (długości 2,5–8,8 m, szerokości 2–3,5 m), 34 ziemianki prostokątne lub zbliżone do prostokąta, o profilach prostokątnych lub nieckowatych (długości 1,3–3,5 m, szerokości 1–3,2 m, dna płaskie na głębokości 0,9–1,3 m), w większości przypadków wypełnione zwaliskiem polepy, ziemiankę z warsztatem tkackim, zawierającą 30 glinianych ciężarków stożkowatych i ostrosłupowych in situ, gruszkowatą jamę zbożową (głębokości 1,7 m) z dużym kamieniem żarnowym na dnie, 2 głębokie paleniska prostokątne (jedno z brukiem kamiennym, drugie z pozostałościami rusztu drewnianego,